

GAZTERIAK SALATZEN DU

Jose A.

Otaegi

Askok azterkatu digute, gazteza-roa deritzan bizitzaren zati aldrebe-sak daramakien kalbario latza. Ja-kituri ederrez egingo zuten, bearba-da. Batek, alare, ezin menderatu izan du gazte den ezkerro gazteria-ren errai barruetatik daukan gazte-riarekiko iritzia azaltzeko tentaldia.

Bat ez da jakintsu, ez besteak bai-ño azkarrago, ez du eskarmentu apartekorik. Beraz, ez du uste bes-te edozeinek ez duen deretxorik due-la, izanien eskua sartzeko. Bat, azke-nik, bat da ta ez luke nai debalde-tan bere gain artu gazteriaren ize-na. Baiña mundu guztiak aotan

darabilenez, eta iñoren kontra joa-teko asmo gabe, noski, esan nai lu-ke zertxobait.

Batek ez daki oso ondo aitortza bat ote den egiten duena. Izan ere, ainbeste gauza etzaizkio atsegin ba-ti, bai batzuetan bai besteetan! Ain-beste kritika sofrituta, gairera, edo-zeinek izan lezake defenditzeko bo-rondatea. Askok defenditzerik ez eduki arren. Eta jakinda.

Ainbeste fiskal ari da gaurko gaz-teriaren kontra arrika... Alare, ba-ti, bearbada ximplekeria soberanoz, gaztea dela iruditzen zaio mundu onen "tipoa", ideala-edo... Esan nai dut, beste gizarte ta sasoietan ideala agure zentzuduna, artista, umanista etabar izan ziren bezala (ta gizarte moduetan agertzen zen estimazio au) gaur ideala gaztetasu-nera, gaztezarorearen tasunetara, al-datu dela.

Ez du gazteriak bere burua gaur egun bezain goitar ifioiz ikusi. Mun-dua erro erroetatik mudatu da ta al-dakuntza onek ekarri du lehenago zokoratuxea egondako gaztea bizi-tzaren plaza erdira. Au izan diteke, emakumearen emanzipazio ta bes-teak ez baiño, gaurko bizitzaren markarik nabarmenena.

Mundu onetan dena gaizki dabilela esaten da. (Ta kulpak, noski, gazteenak dira, zer esanik ez). Ez dakigula etorkizun bikaina ala azken finaren amildegia labratzen ari geran. Desizanaren ertzean dantzari gaudela, noiz eroriko noiz ez eroriko. Au esaten da nobeletan, antzerkietan, zineetan, filosofi saioetan, politikoen deietan, jakintsuen informeeetan. Nun ez? Denak diote auxe. Eta alare, gaurko gizartean amona izatea ez da ohore iflorentzat. Aitona izatea gizarte bizitzatik erretiroa artzeko kanpai otsa legez ikusten da. Dantzarako arintasuna ta gaztetasun zailua estimatzen ditu gizarteak zifrez, baiña apenas adinekoen zuhertasuna. Jakintsu naiz agure ta naiz beste, denak daude gaztea loxikatzen, dandy zimel alakoak.

Seriotasuna ez da agiri. Serio agertu nai dutenak —ez izaki— parragarrikeriaren trajeria egiten baitute, kale guztiaren bixtan.

Aldizkarien orriak betetzen dituztenak izarren aragi bero gordia edo deportisten izar giartsuak izango dira, ez eskolan aurrenoko irten dena, ez jakintsuak, filosofilariak, poetak. Birtutedunak, zentzudunak. Oiek ez. Oiek ez dira “notizia”.

Denak goratzen (edo goratu gabe, billatzen) dute gaztearen tasun igeskor auxe, gaztetasunak denporaren frutu gisan duen itxurazko lorea. Ta au billatzen da. Jan ta edan dezagun bajo, biar zahar izango gera-ta... Ba-dira milla botika

zikin “ez zahartzeko”, betiko gaztetasuna ematen duen amaika elixir legun.

Onen aldean, ze gutxi nabarmentzen diren jakintsuak, zentzudunak, zerbait diren oiek, bulgaridade merkeenaren saldoan bizitzak izkutaturik diarduten oiek. Eredu izan bear genituenak.

Eta onen alboan, kritika zartakoa gogotik gazteri gizajoari. Zergatik? Joana delako, joana ta ez atzera etortzeko? Batek, egia esan, gauza txar asko aurkitzen ditu bidean. Ez beti entzuten diren guztiak, ez oietzek. Baiña batez ere, entzuten ez diren dexente, bai.

Kritika oiek gora bera, uste dut ifloizkoa ez bezain gaztearena dugula ludi au. Mundu osoa txunditurik zeramatzen efeboen Grezia bera etzen ainbeste. (Omen ziren bizioak ahazten ditut). Gure gizarteak ez dakit zer berezi aurkitu dion gaztezeroari. Lotara bota gaitu, apika, eriotzaren eta geure asma-zioen bildurrak. Ez da miresteko idorokunderik onetan, nire partetik. Dena itxulipurdikatzen doakigularik, gizarteak berak ere propio gaztezeroarentzat egia dirudi.

Baiki, ez dut uste gaztea egun eta santa sekula gaitzikusia izan denik, benetan. Batzuek destaifiatu dutena bai, ba-dakit. Baiña geienetan gaztezeroa inbiri pixka batekin begiratu duten ideia dudala ezin uka. Alare, gaztea etzeukaten orain arte zoziedade bizitzarako bear ainbat egin eta edertutzat. Kontuz estekatuta

edukitzeko zakur gaiztotzat, obe. Gizondu zedin artean etzen iflor. Gazteagan oraindarrak ainbeste fidatu den gizaldirik aurkitzeko lupaz billatu bearko genuke ta ez jarrugi. Ez noski, Diogenes-ek berak ez luke gizonik idoroko, merkatura joango balitz beifnepein, gaur. Gizon gizonik.

Gonbazio baterako, Grezia-rekin alderatu gintezke, esan dudanaren egiztapenik borobillena irixteko.

Gure antzera, izan zuen Grezia-k ere gaztearen jainkotze aldi bat. Bere urte urrezkoetan, ortxe ortxe, ain zuzen. Atletismua, osasuna, pizkortasuna, ta gorputz osasuntsuan buru argia. Gazteen gimnasi saioketa deporte norgeiagokak erlijio ta aberri gertakizun biurtu zituzten. Olimpiako kiroletan garaille irtetzen zen gaztearen irudia jainkoben artean eraikitzen zen. Urian sartzeraoan arresi zati bat erasten zioten irabazle doatsuari. Alabaiña, ta eszepzio ugari kontatu ahal izan arren, ez dut uste beifnere gazte eder aiek beren kiroletatik landa egiteko aundia izan zezaketenik. Agoran eta politikan etzuten esku aundirik ezer-tako.

Orduan, oraindik eta zorionean, zaharrei entzun bearko zien gazteak. Ez zaharrak gazteai.

Oraingo gazteak ez dugu iflori entzuteko gogorik. Eta egitera gutxitan beartzen gaituztenez, ba, ez dio-gu ifloren esani jaramonik egingo. Entzun ere, makifia bat aldiz egundoko kirtenkeriak entzun bai-

ditugu, adi jarri geranean. Ala bada, geuk aukeratuko dugu bidea. Ede-rra ala itsusia, baiña geure geurea. Au da gazte askoren postura temo-soa. Mania uts derizkiegu zaharra-goen aolku ta oarrei, zenbait zaharrek, orobatsu, gazteen asmo guz-tiak snobismutzat jotzen dituzten eran.

Arroxko gabiltza, egiazki, gazte izatearen pozez. "Gazte, gera gazte"... Karraxi amorratuan, lurbira-ren azkeneko zulotik entzuteko lainean. Ez gera konturatzen —ez du-gu nai— ito egingo gaituztela sor-baldan daramazkigun sugetzar eta zapoak, onela jarraitzekotan. Eran-tzunekoago ta entzun zaleago ez iza-tekotan. Eskarmentu gabe, norbai-tek esango ligukeanez, ibiltzekotan.

Au da gure pekatu bidea. Agian, beltzegi. Ez gezur aundirik, alare. Aitortu, garbi aitortzen dugu au guz-tia. Oek dira gure zenbait bizio ma-lapartatu. Baiña au guztia kofesa-tzen duen gazteriak, akats oetxen iturburuak billatzen ditu. Aitortza ba-da salaketa ere. Ta bearbada, bai salaketa bai aitortza, uskeria batean gera gitezke, ahal dutenak borobil-tzen ez badituzte. Borobiltzen, argi-tzen, sendatzen.

Bere burua sendatzen ari dela pentsatu bear du aitak bere ondo-rengoia sendatzean.

Gazteri orretakoa naiz, gazteri au ez naizen arren. Ez dut neure bu-rua besteenen gaitetik ipiñi nai. Iflolako estaldurarik batere gabe aitortza egin, ordea, ori bai, ori egin

nai dut. Lortu, apika ez. Esan dezadan beintzat: noraezean dabillela gazteria, geienbat. Ainbat noraezeanago gazteri ikaslea. Eufemismurik apaiñenez goza lezake egia garratz au ala naiago duenak. Naiz zakar naiz guri izan koskak, sobera latza baidugu egiaren koskorra.

Nork duen errua? Iñor kulpatzea, gero, ez da txantxetako txepelkeria. Utz dezagun bada, obe dugu joandakoengatik pakeak eginda geroa egokitu-ta.

Bide bakarra dago, niretzat, itsumendi onen argitzeko: minoria zuzentzaileak. Eragille ta gidariak. Oen esku puntetan dabil erriaren eta erri gogoaren etorkizuna. One-lako minoria jator egiatiek onbideratuko ligukete gazteria. Ta gazteriarekin bizitza.

Gutxien zerbait adierazten digu aurrenik minoria itzaren otsak. Dena dela, kantidadea "minoritasun" konzetuaren azkeneko zera dugu, ozta ozta deusik inporta dion zerbait. Minoriaren konzetuak ez du kopururik adierazten. Bereztasuna, berriz, apartekotasuna, au bai, au izanean josita dakar minoriaren ideiak. Gutxientasuna, esango nuke. Oso gutxik irixten duten goiko izate-modu edo mailla batean jarri gaitzkean tasun aparta.

Gizarte makal igartu eta aulak iratzartzeko ez dago alako gizon bizkor bereziak bezalakorik.

Orra Perogrullo-ren egia galanta gure oiñarri biurtuta: minoria minori biurtzen duena minoritasuna

da. Bat izan, bost izan, berdintsu zaigu minoria zuzentzaileak definitu ahal izateko. Jakifia bat zearo bakar bakarra balego, ezin minoria izatera iritxiko da, alegia zuzentzaile izatera. Pentsatzaille utsean geldituko da orduan.

Askotan buru bat bakarrak egiten zuen minoria. Batzuetan minoria egiten zuena irakasle baten inguruko jarraitzaile multsoa zen. Dena dela, ez da nire asmoa neren gustoko gidariak moldatzea, ez dagokit nire gidariak alako ta olako izan bearke duela seifalatzea. Baiña permitituko zait alare minorien tasunak xehekiago analizatzea, gazteriaren noragabea minorien eskasian ezarri dudana ezkerero.

Minoritasuna ere denporaren legeari azpiratuta egondu da, beste edozein koalidaderen moduan. Zuzentzaile jaikitzeke maiz etzen nai izatea besterik bear, zenbait gizaldi motel koloregabetan edo oraindik egingabekotan. Laguntza pixka bat eta zantzo burruna asko. Ikusi ere, amaika txinu sasiminoritar ikusten dugu edestiaren adarretan, aldiaren ala tokiaren urribiziak aupaturik. Alakoak, minoritasun izpirik ez baiño ausardia zuten bapo. Noski baiño noskiago etziren lotsaz txilborra kizkurtzen zaizkienetakoak.

Gizadiak ez du agiri zuzentzaile gabeko urerik. Egundaiño ez da izan utsik zuzentzaileen jauregia. Bat etzenean bi, amar. Askotan zuzentzailearen pertsona ilda geroago, delako pertsonaren eragipenak

zuzentzaille irauten zuen. Marx du-
gu onetan exenplo nabarmen eta
gaurko askoa. Eta azkenik oar de-
zadan ez direla zuzentzaille oro san-
tu izan. Ez leial, ez zuzen, ezta egia-
ti ere, arraneak ez baditu!

Ez dira berdin zuzentzaille ta
agintedun, bion konzetuak muga as-
kotan alkar ikutu arren. Ortega y
Gasset-ek esan zuenez (**La rebelión
de las masas**) politikuaeren alderan-
tziko zeregiña du minoria zuzentzai-
lleak. Onek, garbitzea, argi egitea
billatzen du. Arek, osterantzean, ko-
rapillatzeko, nahasteko joera ta irri-
tsa dauka. Nik esango nuke, mino-
ria zuzentzaillea ta politikua be-
reizten dituen zera dugula, batez
ere: minoritarraren eragipena ide-
logiaren bitartezkoa dela, politikua-
ren zeregiña, berriz, aurren aurre-
nik eta zuzenean aktibidadea. Ba-
tek teoria egiten du, besteak aplika-
tu. Batek egia, besteak egiztatu.

Politikuak maiz artzen du oiña-
rria beste minoritar baten ideolo-
gian, eta txinbeletak argiaren birun-
dan legez dabil irakaslearen ondo-
tik. Bereka ibiltzen ez dakiela
esan ditek. Eta ala obe. Ideologia
berria sortzea naiago izaten baidu
aldian, eta au primerakoa izan di-
teke, baiña baita ikaragarritzko sal-
tsa kaltegarria ere, berebiziko arris-
kuak daramazki berekin-eta. Ko-
mentziak eragin baidezaiokete mi-
noritar-politiku orri ideologia zuzen-
tzera, —obeki esan okertzera—
moztera edo luzatzera. Jazokunde-
en argitara zillegiztia egin egingo

luke bearbada, gertakariak morala-
ren neurrietara ertsi ordez.

Beste kasu bat da minoritarrak
politikari ekitea, ideologia egin os-
tean, ideia oietako printzipioak pra-
tikatzeko, aurrera eramateko. Emen
ezin begiratu nezake.

Besteak beste, minoritasunak ba-
du aldaezifnezko zerbait. Zerbait au,
tasun au, tasun ttikiagoen sorta du-
gu. Ez du beifnere ifnor benetako
minoritartu gizartearen ala-olako
bizikerak, ez irizpidearen oportuni-
muak, are gutxiago propagandak.
Ez sekula santan. Izan muifneko
zerbaitek itzultzen du bat "gutxie-
nen arteko". Zerk ordea? Zentzu-
nak, adimenzaletasuna deitu gene-
zakean zera orrek. Intelektualtasu-
nak. Gizatasun adimentutsu ta ira-
kasleak, balio al du esatea?

Ez daukat esan bearrik zenbait
sasi-minoritar pasatu den ortik au-
rrera...

Ausaz bizitza gogoeta etengabeen
erretzen duen gizon misteriotsua
otutzen zaigu adimenzale edo inte-
lektual entzutean. Orretaraiñoxe
narrugorritu dugu adimenzale urri-
kalgarrria, zituen enparatuak oro ki-
maturik. Bost ardura guri, den zera
ori bene benetan izateko eragilleta-
suna bear bearrekoa bada ere.
Baiña au baiño, adimenzale minori-
tar (?) au baiño utsal faltsoagorik
ez dago ezer. Sasi-adimenzale, ge-
zur-minoritar, mistiku azaluts ori,
engaiñatzaillle zikin ori, ez baida
deus ere. Zeinbestetan billakatu zai-

gun alare, deuseza itxura oneko gizon...

Adimenzale minoritarrek ego zabalak ditu gogamenaren zeru altuan egatzeko, ta errealidade gorrian, gauzatasunaren ezurrean ozkatzeko, zorrotzak ortzak. Errealidadea jaten daki, ta pentsamentuan airatzen.

Onetara dugu adimenzale minoritar jatorra. Kultura zabal eta sakoneko gizona, errealidadean oñarritua, gauzatasun au zentzuz eta buruz neurtzen dakiena. Au ez da goizetik arratsera ta zerako zeraren amesetan arituaz lortzen den ezer. Baiña derrigorrekoa da aurretik leiatzea zerbait baliokorik irixteko. Ez baida ifior jaiotzen leader seilluz goititua (1).

Ikasketak, adimenaren lanketa, gogoeta sakona, ez ditu aski oraindik. Jendetzaren ats epelak jendetzako biur zezan arriskua zuen lehen. Orain bere adimen azkarraren egotan gizartearen arotik landa iges egitekoa. Utopiko biurtzekoa. Ta eskapismua gaitz bildurgarria da oso. Bearbada, gañfiera, nekezago saiestuko du bigarren zurrubillo au. Naikoa dugu-ta gizonok edozein apuko xingle trikuen modura geron barnean borobiltzeko. Askozaz errezagoa baida gabinetean teoriak eiotzea, errealidadeari begi-

ratu llaburrenik zuzentzeke. Amai-ka bider egin da —dugu— oben au, arrokeriaz edo alperkeriaz, bizitzak dituen irakaskizunak eta arrazoiak arbuaiatuaz.

Guk asmatzen dugu egia, Egia- ren abia kaskaezurraren azpian geuk baigenukean edo. Hegel-ek airtortu, ta guk ixildu, denok berdintsu: "gertakizunak nire sistemarekin bat ez badatoz, beraiantzet okerrago". Minoritarren artean (minoritar izan zitezkeanen artean) aingerukeria onetatik asko da. Intelektualak ez luke ahaztu bear bera ere gizon dela, gizon uskor. Entzuteko prest egon bear luke ba. Ta ez tesirik dogmatizatu. Berak ez bezala pentsatzea debekatzearekin egiaren erdia deuseztatzen eta ukatzen duena gogora baleza dogmatistak emanda edukiko luke urratsik zaillena.

Adimenzale minorikoa ez da eremuko zugaitz melar. Basamortuan bertan oso noiztenka ikusten bide da zugaitz bakarrik .Ikusiak diotenez, palmondo tantaiaak oasietan omen daude. Minoritarra ba, ez bakarti ez saldoko ere. Orearen legami. Maitatu ta lagundu egiten ditu anaia eroriak. "Artuemanketa dugu bizitza", dio Rodríguez Couceiro-k. Agitz areago bear luke izan adimenzalearenak. Bizitza lurra emanatzen beti, ezjakñaren irakas-

(1) Bal noski emengo sentidu onetatik bestelakora. Leadera jaijo egiten delako otsa dabil nunai. Lantxo onetan, orde, nik ez darabilt leader (gidari) itza aiurriz edonolako buru edo oillar direnai nagokiela. Minorita zuzentzailllekoak leader dira, ta naitanaiez izango dituzte

jaiotzatiko zenbait joera. Baiña pentsamentuaren bitartezkoa delarik bere eragilletasuna, zuzentzailletasuna, jatorrizko lera ta erreztasuna xede bereziz eta apropos landu ostein iritxiko dute minoritasuna bere baitan egiztatzea, ez bestela.

le, aularekin errukior. Biotz bera, ez berekoi. Egia —beretzat eta bes-teontzat— irrikatuaz, idorokunde baten sua piztu ahal dezanean kon-forme guztiontzat pizteko. Onela-koak bear ditugu. Gidatu gaitzate-nak, beraz, gidatu; eta ez zigorka, ganadua bezala, gobernatu. Ez goi goitik leziorik eman.

Adimena alare,elkorregi zaio gaz-teari. Gaztea berez buru baiño bio-tzago da, ta zuzendua balitz eder-ki lanegiten du. Bestela gutxi. Orainaldian batez ere, ainbeste senti-mentalismuko soroan gazteri min-beratu bat erne baida, oifietatik bu-rurairiño biotza soillik duena, ta ez sanoegia, auxe.

Onen bitartez, adimenaren aldean sentimentua ikaragarri azi da, ta munstroak biurtu gaituzte. Sobran-te genuenetik erregalatu digute, fal-ta zitzaigunetik genuentxoak kendu. Adimen koxkor baten parean senti-mentu indartsu basatia badugu, no-la gobernatu sentimentuen mundu ezinegona?

Ez da gaitza “la puerca razón” edo “la peste de la lógica” esatea. Arrazoimena ostikatu aisa egiten da. Nun aurkitu ordezkaria gero?

Ideologia sendo ta irmea eskatzen dugu gazteok, Euskal errian, ez Hamlet-en itzak, itzak, itzak... Ba ote dugu euskaldunok geure artean minoria gidatzaillerik? Eta kanpo-koak egiazkoak al dira, egiatziak, zintzoak eta ez “gazteen eskuetan utzi ezin ditezkeanetakoak”?

Gure egoera baiño negargarria-

gorik ez legoke baldin ez badugu. Gazteak ez lirake gure izango, ta etorkizuna gazteena da. Etxean ar-girik ez izaki, joan billa kanpora ta... Anarkismua saldu digute zu-zentzaille arrotzak, guk etxekotuak. Moskortu egin dute gazteria pertso-nalidatea ta beste goraipatuegiaz. Ta gero, putza pertsonalidateak!, ez nortasun ta ez ezer. Batzuek pertsonalidatea goratzen, besteak bizitzaren sentidua ukatzen, nahas-tu egin dute zuzendu ordeaz gazte-ria. Ez ba orain eskuak burura eramane. Gizonak zergatik gutxi dakizki, baiña saiatzen da geiago aurkitu naietz. Ikus beza lehenbi-zi oker oek burubidetu nai dituenak nun duten sustraiá.

Baldintza ta xeapen oen atzetik gidari faltan gaudela esaten ausar-tuko nintzakeala uste dut. Arra-zoiak modu askotakoak izan ditezke. Ta bat, ez eskasena, gaurko bizitza-ren abiadarekin eta iskanbillarekin itota gelditzen dela intelektual mi-noritar oen boza. Alperrik edo in-posable dela zarata infernu onetan otsegitea. Desertuan aldarrikatzea dela. Baiña mundu au, ez da gaz-teak bakarrik egia.

Or konpon oiek, noan gazteoi egin zaigun akusazio bati bukatu aurre-tik erantzutera.

Gure arteko usuario zahar bati ja-rraituaz, akusazio au ere euskera-ren iraupenaren gaiñean jasoa da. Bai baidirudi ez dakigula bestelako gauzetan pentsatzen. “Zelako idaz-tiak irakurtzen dabez? (gazteak),

itaundu da. Zelakoak? Arrapatzen dutena. Ez dituzte "nolanaiko arinkeriak" irakurtzen, ez. Okerra orantxe dago, alare: alegia, dagoen ori ona ez izatean. Liburu on bakoitzeko amar gaizto argitaratzen baidira, ta eun erdipurdiko. Ez gazteok, zaharrak baizik idatzitakoak.

Ez ditugu eskuak garbituko, ezin dugu-ta. Baiña gu arrikatzea gusatzzen zaienai Jesus mintzatuko balitzaie, ez ote lukete berriz ere zaharrenetatik asita aldegingo salata-riek? Nik, baezpadare, naiago dut ez salatu, neure burua ez kondena-tzeko.

Camus edo Unamuno aotan arturik zeru lurrak dantzaeraztea ez da naikoa, bestalde. Zenbait Guardini ta Maritain ditugu?

Gure "oldozkaia" axalekoa omen da politikan, erlijioan, edozertan. Gaztea ifioiz sakontasun aundiko izan ez delakoan gaude. Baiña ez dut onartu nai gaurko gazteak txilibitu utsak geranik, alajaiñetan. Gaurko gazteak ba-du beste noiz-naikoak ainbeste sakontasun. Ondikoz ikusteko dago oietan denetan zaharrak ala nortzuek egin duten geiago. Ez da au desapio bat: frutuak ikusi artean ez juzgurik ari-ñegi emateko eskabidea baiño.

Beste izkuntza bat, beste oitura batzuek, beste izaera bat geureganatu nai omen ditugu. Orrelaxe da, geureetaz balia ez bagintezke. Binbitartean ez. Gazteok ez gera au ta ori ta urrengoa; gazte **batzuek** dira ori.. Ta itxaro dudanez, gu-

txienak. Ondo ikustekoa baida snobismua zatarra bada ez dela ederrago txobinismua.

Gure Piarres —euskera, Euskal erria— gaixoak eraman dituen pasadizoak. Eta jasateko dituenak, bere gaitza pipiak jo xamarturik ego-tea delakoarekin akordatu gaitezen bitartean. (Ikusi denok ikusten dugu, dirudienez, baiña...) Guk, aurrera bidali nai dugu Piarres ahal dugun moduan, laisterka bixi bixi, erdoiak eskubillatzeko. Ez atzera begiratu, bear dena baiño geiago, Lot-en emaztearena gerta dakiola ez badu nai.

Ez al dira kritika oek gure pentsamentua bera baiño axalekoago?

Idazkera ideiaren jazkia da, ta ez dago gaizki jazkiak ahal bezanbat txukuntzea. Baiña indarra pentsamentuak du erraietan borborka. Guk bada, JAKIN-eko adiskide gazteok itzen auzian sartzen geranean argi egin ordez kea arrotzen baidugu (ikusia dago, ikusiegia) egin dezagun tratu ixil bat, bakoitzak ahalik obekien eta guztiekin pakean jarduteko. Amar dirade mandamentuak: zergatik amarrok seigarrenean bildu?

Guk ez dugu euskera urrez jantziko. Bai orixe ba-genekiela euskal lorategi batean sarrerarik izango ez dugula!... Ostera, ba-dugu euskera plazan ikusteko itxaropena. Nik beintzat ez dut euskera moja sartueraziko, ez diot kastidateko botoa egin eraziko.